

54. Kechikishli harakat

Yondosh mavzu:
musobaqa.

Juft sonlar,
qo'shish va ayirishning
xossalari.

1. Bir xil qiymatga ega bo'lgan misollar juftliklarini toping. Har bir sport turi uchun sport anjomlarini tanlang.

Regbi

18855 : 15

Biatlon

247 · 9

Beysbol

13368 : 8

Golf

356 · 7

9496 – 7825

1334 + 1158

3241 – 1257

1126 + 1097

2. Qaysi jamoaviy o'yin eng uzoq davom etishini aniqlang.

Regbi

40 minutdan
2 ta bo'lim

Tanaffus:
15 minut

Basketbol

15 minutdan
4 ta davr

Tanaffuslar:
15 minutdan

Xokkey

20 minutdan
3 ta davr

Tanaffuslar:
17 minutdan

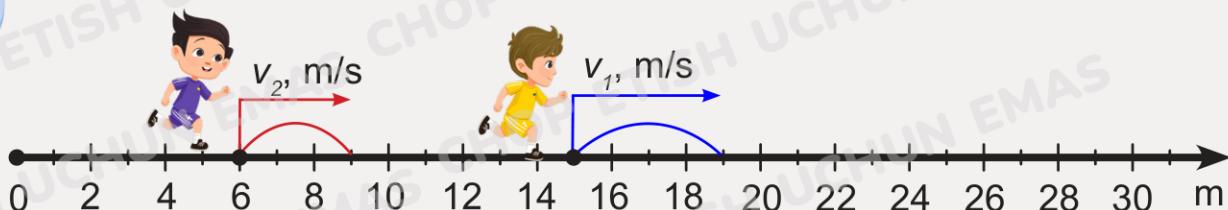
3. Daftaringizga yozing:

- a) 5 ga karrali 10 ta son;
- b) 12 ga karrali 8 ta son;
- c) 40 ga karrali 6 ta son.

4. Ikki o'yinchi bir yo'nalishda yugurib bormoqda.

- Hozir ular bir-biridan qanday masofada bormoqda?
- Salim 1 sekundda qancha masofani bosib o'tadi? U qaysi nuqtaga yetib boradi?
- Akmal 1 sekundda qancha masofani bosib o'tadi? U qaysi nuqtaga yetib boradi?
- 1 sekunddan keyin ular orasidagi masofa qanday bo'ladi?
- 1 sekunddan keyin ular orasidagi masofa oshdimi yoki kamaydimi? Necha metrga?
- Agar Salim shunday tezlikda yugurishda davom etsa, u Akmalga yetib oladimi?

Daftaringizda jadvalni to'ldiring.

t, s	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
x_1	15									
x_2	6									
S, m	9									

Oldinma-ketin harakatlanayotgan sportchilar bir-biridan uzoqlashishi mumkin. Bu oldinda borayotgan sportchining tezligi ortda borayotgan sportchining tezligidan katta bo'lgan holda yuz beradi. Bu harakat kechikishli harakat deb ataladi. Uzoqlashish tezligini quyidagi formula bilan hisoblash mumkin:

$$v = v_1 - v_2.$$

- Jasur bilan Akmal startdan bir vaqtda qo'zg'aldi. Jasurning tezligi 3 m/s, Akmalning tezligi esa 4 m/s. 1 sekundda Akmal Jasurni necha metr ortda qoldiradi?
2 sekundda-chi? 5 sekundda-chi? 30 sekundda-chi?

54. Kechikishli harakat

6. Sportchilarni ular tezligining kamayib borishi tartibida joylashtiring.

Akmal
12 min da
1608 m

Madina
6 min da
792 m

Jasur
25 min da
3250 m

Umida
15 min da
1860 m

Aziza
20 min da
2506 m

Sardor
16 min da
2752 m

7. Amallarning to'g'ri tartibiga rioxha qilgan holda hisoblang.
Bu yerda qanday jamoaviy sport turlari yashiringan?

$$348 \cdot 407 + 18\ 685 - 761\ 755 : 365$$

A 18 822	L 160 321	M 12 505	O 158 234
E 14 124	O 2 087	P 141 636	R 6 274

$$86 \cdot 712 - 312 + 72640 : (400 : 5) + 2001 \cdot 204$$

G 469 900	Y 61232	K 80	O 908
N 470032	L 60920	R 408204	I 61828

8. Quyon ovchidan 750 m/min tezlikda qochib ketmoqda. Ovchingning tezligi quyonning tezligidan 5 marta kichik. Agar dastlab ular orasidagi masofa 300 m bo'lsa, 10 minutdan keyin quyon ovchidan qanday masofada bo'ladi?